

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. gruodžio 16 d.*

Byloje C-266/09

dėl *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Nyderlandai) 2009 m. gegužės 29 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. birželio 10 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Stichting Natuur en Milieu,

Vereniging Milieudefensie,

Vereniging Goede Waar & Co.

prieš

**College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, buvusį
*College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen,***

* Proceso kalba: olandų.

dalyvaujant:

Bayer CropScience BV,

Nederlandse Stichting voor Fytopharmacie,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija)

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot (pranešėjas), teisėjai K. Schiemann,
L. Bay Larsen, C. Toader ir A. Prechal,

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. rugsėjo 9 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Stichting Natuur en Milieu*, atstovaujamos advokato J. Rusteman, padedamo advokato B. N. Klootra,

— *Vereniging Milieudefensie*, atstovaujamos advokato B. N. Klootra,

— *Vereniging Goede Waar & Co.*, atstovaujamos advokato B. N. Klootra,

— *College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden* (buvęs *College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen*), atstovaujamo I. L. Rol, padedamos advokato R. van den Tweel,

— *Bayer CropScience BV*, atstovaujamos advokatų D. Waelbroeck, E. Antypas ir E. Broeren,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir Y. de Vries,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos S. Papaïoannou ir I. Chalkias,

— Europos Komisijos, atstovaujamos P. Oliver ir B. Burggraaf,

susipažinęs su 2010 m. rugsėjo 23 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 91/414/EB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 230, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 11 t., p. 332) ir 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinamos Tarybos direktyvą 90/313/EEB (OL L 41, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 375) išaiškinimo.
- ² Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Stichting Natuur en Milieu, Vereniging Milieudéfensie* ir *Vereniging Goede Waar & Co.* (toliau – ieškovės pagrindinėje byloje) ieškinį

dėl *College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden* (buvęs *College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen*, toliau – CTB) sprendimo neatskleistoms kai kurių tyrimų ir praktinių bandymų protokolų, susijusių su veikliosios medžiagos *Propamocarb* likučiu ir veiksmingumu salotose ir ant jų (toliau – ginčijamas sprendimas), panaikinimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aktai

Direktyva 90/313/EEB

- 3 Pagal 1990 m. birželio 7 d. Tarybos direktyvos 90/313/EEB dėl laisvo prieinamumo prie informacijos apie aplinką (OL L 158, p. 56; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 402) 3 straipsnį:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad, išskyrus šiame straipsnyje numatytus atvejus, valstybės institucijos teiktų turimą informaciją apie aplinką bet kuriam fiziniam ar juridiniam asmeniui jo prašymu, nereikalaujant nurodymo, kam tokia informacija reikalinga.

Valstybės narės pasitvirtina veiksmingas tokios informacijos teikimo priemonės.

2. Valstybės narės gali numatyti, kad tokios informacijos prašymas gali būti atmestas, jeigu tai susiję su:

<...>

— komercinėmis ar gamybinėmis paslaptimis, įskaitant intelektualinę [intelektinę] nuosavybę,

— asmens duomenų ir (arba) bylų slaptumu,

— trečiosios šalies pateikta medžiaga, jei ši šalis nebuvo teisiškai įpareigota tai daryti,

<...>

Valstybės institucijų turima informacija teikiama dalimis, jeigu ją įmanoma atskirti nuo šiame straipsnyje nurodytos neteiktinos informacijos.

<...>“

Direktyva 90/642/EEB

- 4 Pagal 1990 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 90/642/EEB dėl didžiausių pesticidų likučių koncentracijų tam tikruose augalinės kilmės produktuose ir ant jų, įskaitant vaisius ir daržoves, nustatymo (OL L 350; p. 71; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 11 t., p. 68), iš dalies pakeistos 1997 m. birželio 25 d. Tarybos direktyva 97/41/EB (OL L 184, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 21 t., p. 207), 5 b straipsnio 2 dalį:

„Valstybės narės imasi priemonių nustatyti didžiausias nuolatines ar laikinas likučių koncentracijas 1 straipsnio 1 dalyje nurodytuose produktuose, kurie įvežami į jų teritorijas iš kilmės valstybės narės, atsižvelgdamos į gerą ūkininkavimo kilmės valstybėje narėje praktiką, nepažeisdamos būtinų vartotojų sveikatos apsaugos sąlygų tais atvejais, kai nebuvo nustatytos maksimalios likučių koncentracijos pagal 3 straipsnio 1 dalies arba 5a straipsnio nuostatas.“

Direktyva 91/414

- 5 Pagal Direktyvos 91/414 5 straipsnį 1 dalį:

„1. Atsižvelgiant į dabartines mokslo ir technikos žinias, veikioji medžiaga gali būti įrašyta į I priedą pradiniam laikotarpiui, neviršijančiam 10 metų, jeigu tikimasi, kad augalų apsaugos produktai, savo sudėtyje turintys veikliosios medžiagos, atitinka šias sąlygas:

- a) jų likučiai, atsirandantys po naudojimo pagal gerą augalų apsaugos praktiką, neturi jokio kenksmingo poveikio žmonių ar gyvulių sveikatai ar požeminiam

vandeniui arba jokios nepriimtinos įtakos aplinkai ir minėti likučiai, jeigu jie yra toksikologiškai ar ekotoksikologiškai svarbūs, gali būti nustatyti bendrai taikomais metodais;

b) jų naudojimas pagal gerą augalų apsaugos praktiką neturi kenksmingo poveikio žmogaus ar gyvulių sveikatai arba nedaro jokios nepriimtinos įtakos aplinkai pagal 4 straipsnio 1 dalies b punkto iv ir v papunkčių nuostatas.“

6 Direktyvos 91/414 14 straipsnyje nurodyta:

„Valstybės narės ir Komisija, nepažeisdamos <...> Direktyvos 90/313/EEB <...>, užtikrina, kad pareiškėjų pateikta informacija, susijusi su pramoninėmis ir komercinėmis paslaptimis, būtų laikoma paslapyje, jeigu to prašo pareiškėjas, norintis, kad veiklioji medžiaga būtų įrašyta į I priedą arba įregistruotas augalų apsaugos produktas, ir valstybė narė arba Komisija patvirtina, kad pareiškėjo prašymas garantuojamas [pritaria pareiškėjo prašymo pagrindimui].“

Slaptumo nuostata netaikoma:

<...>

— bandymų, atliktų veikliųjų medžiagų ar augalų apsaugos produktų veiksmingumui nustatyti ir nekenksmingumo žmonėms, gyvūnams, augalams ir aplinkai [veiksmingumui ir nekenksmingumui žmonėms, augalams ir aplinkai nustatyti], rezultatų santraukoms,

<...>“

Direktyva 2003/4

- 7 Pagal Direktyvos 2003/4 penktą konstatuojamąją dalį:

„1998 m. birželio 25 d. Europos bendrija pasirašė JT/EEK Konvenciją dėl galimybės naudotis informacija, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės į teisingumą aplinkos klausimais (Aarhus [Orhuso] konvencija). Kad šią Konvenciją galėtų pasirašyti Europos bendrija, Bendrijos teisės aktų nuostatos turi atitikti tą Konvenciją.“

- 8 Pagal Direktyvos 2003/4 2 straipsnį:

„Šioje direktyvoje:

1. „Informacija apie aplinką“ – tai rašytinės, vaizdinės, akustinės, elektroninės arba kitos materialios formos informacija apie:
 - a) aplinkos elementų, tokių kaip oro ir atmosferos, vandens, dirvos, žemės, kraštovaizdžio ir gamtos telkinių, įskaitant pelkes, pakrantės ir jūrų zonas, biologinės įvairovės ir jos komponentų, taip pat ir genetiškai modifikuotų organizmų, būklę ir šių elementų sąveiką;

- b) faktorius, tokius kaip medžiagos, energija, triukšmas, radiacija arba atliekos, <...>, emisijas, išleidimus ir kitus išmetimus į aplinką, darančius arba galinčius daryti įtaką a punkte nurodytiems aplinkos elementams;
- c) priemonės (įskaitant administracines priemones), tokias kaip politikos, teisės aktai, planai, programos, susitarimai aplinkos srityje ir veiklos, darančios arba galinčios daryti įtaką a ir b punkte nurodytiems elementams ir faktoriams, bei šiems elementams apsaugoti sukurtas priemonės ar veiklas;

<...>

- f) žmonių sveikatos ir saugumo būklę, įskaitant maisto grandinės užteršimą, kai tinka, žmonių gyvenimo sąlygas, kultūros objektus ir pastatus tiek, kiek jiems daro ar gali daryti įtaką a punkte nurodytų aplinkos elementų būklė arba b ir c punktuose nurodyti dalykai per šiuos elementus;

<...>“

9 Direktyvos 2003/4 4 straipsnio „Išimtys“ 2 dalyje įtvirtinta:

„Valstybė narė gali numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką būtų atmestas, jei informacijos atskleidimas neigiamai paveiktų:

<...>

- d) komercinės arba pramoninės informacijos konfidencialumą, jei toks konfidencialumas numatytas nacionalinės arba Bendrijos teisės aktais tam, kad būtų apsaugoti teisėti ekonominiai interesai, įskaitant visuomenės interesą išsaugoti statistinių duomenų konfidencialumą ir mokesčių slaptumą;

<...>

Straipsnio 1 ir 2 dalyse minėto nepatenkinimo pagrindai turėtų būti aiškinami ribojančiai, konkrečiu atveju atsižvelgiant į visuomenės interesą informacijos atskleidimu. Kiekvienu konkrečiu atveju visuomenės interesas informacijos atskleidimu turi būti palygintas su atsisakymo ją pateikti interesu. Valstybės narės pagal straipsnio 2 dalies a, d, f, g ir h punktus negali numatyti, kad prašymas būtų nepatenkintas, jei prašymas susijęs su emisijos į aplinką informacija.

<...>“

10 Direktyvos 2003/4 11 straipsnyje nurodyta:

„Direktyva 90/313/EEB panaikinama nuo 2005 m. vasario 14 d.

Nuorodos į panaikintą direktyvą aiškinamos kaip nuorodos į šią direktyvą ir skaitomos laikantis priede pateiktos koreliacijos lentelės.“

Sprendimas 2005/370/EB

11 2005 m. vasario 17 d. Sprendimu 2005/370/EB dėl Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 124, p. 1) Europos Sąjungos Taryba šią konvenciją patvirtino.

Nacionalinės teisės aktai

12 Pagal 1962 m. Pesticidų įstatymo (*Bestrijdingsmiddelenwet* 1962) 22 straipsnį:

„1. Konfidencialumo pareiga pagal Viešojo administravimo įstatymo (*Algemene Wet bestuursrecht*) 2:5 straipsnį netaikoma pesticidų sudėtyje esančioms medžiagoms, turinčioms neigiamą poveikį žmogui arba saugotiniams gyvūnams ir augalams.

2. Jeigu dokumentuose, kurie remiantis šio įstatymo nuostatomis arba jo pagrindu perduodami kompetentingam ministrui arba *College*, arba kitam asmeniui ar institucijai, yra duomenų arba iš šių dokumentų galima nustatyti duomenis, kurie reikalauja konfidencialumo, siekiant apsaugoti pramonines paslaptis, atitinkamu dokumentus perduodančio asmens rašytiniu prašymu ministras arba *College* priima sprendimą, kad šie duomenys neatskleidžiami. Toks prašymas turi būti pagrįstas.

3. Kompetentingas ministras patvirtina nuostatas, kuriose numatoma, kokiems duomenims konfidencialumo pareiga netaikoma“.

- ¹³ 1999 m. spalio 19 d. nutarimu sveikatos, visuomenės gerovės ir sporto ministras žemės ūkio, kraštovaizdžio ir žuvininkystės valstybės sekretoriaus pritarimu pakeitė Nutarimą dėl pesticidų likučių. Šiame pakeitime, be kita ko, buvo numatytas 15 mg/kg didžiausias leistinas pesticido *Propamocarb* likučio kiekis (toliau – DLK) salotose ir ant jų.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- ¹⁴ *Propamocarb* DLK salotose ir ant jų buvo pakeistas produkto „Previcur N“ licencijos savininko prašymu. *Bayer CropScience BV* (toliau – *Bayer*) yra šio licencijos savininko teisių perėmėja.

- ¹⁵ 2005 m. sausio 31 d. raštu ieškovės pagrindinėje byloje paprašė CTB perduoti joms visą informaciją, kuria buvo pagrįstas minėtas sprendimas dėl DLK nustatymo.

- 16 2005 m. kovo 8 d. sprendimu CTB, remdamasis Pesticidų įstatymo 22 straipsniu, ieškovių pagrindinėje byloje prašymą atmetė. Šį sprendimą jos apskundė 2005 m. balandžio 14 d. raštu.
- 17 2005 m. gegužės 31 d. raštu CTB informavo *Bayer* apie ieškovių pagrindinėje byloje prašymą suteikti informaciją. *Bayer* buvo suteikta galimybė pateikti prašymą dėl tam tikros atitinkamuose dokumentuose esančios informacijos konfidencialumo.
- 18 2005 m. liepos 13 d. raštu *Bayer*, be kita ko, nurodė, kokiuose dokumentuose, jos nuomone, yra pramoninių paslapčių. Tai visų pirma yra likučių tyrimai bei praktinių bandymų protokolai. Šiuos dokumentus ji prašė tvarkyti konfidencialiai.
- 19 2007 m. birželio 22 d. norėdamas apsaugoti pramonines paslaptis CTB atsisakė atskleisti likučių tyrimus bei praktinių bandymų protokolus. Jis sudarė kopijuotinių dokumentų sąrašą. 2007 m. liepos 17 d. šis sąrašas buvo papildytas pataisomuoju sprendimu.
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme ieškovės pagrindinėje byloje ginčijo būtent šį 2007 m. birželio 22 d. sprendimą ir 2007 liepos 17 d. pataisomąjį sprendimą. Kartu šie du aktai sudaro ginčijamą sprendimą.
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori išsiaiškinti, ar nacionalinis įstatymas, kuriuo remiantis buvo atsisakyta atkleisti tam tikrą informaciją, ir tai, kaip jis buvo taikytas šioje byloje, atitinka Direktyvoje 2003/4 nustatytus įpareigojimus.

- 22 Konkrečiau kalbant, jo klausimas susijęs ne tik su Direktyvos 2003/4 taikymu *ratione temporis* bylos aplinkybėms, bet ir su šia direktyva reglamentuojama pačia „informacijos apie aplinką“ sąvoka. Jam visų pirma kyla klausimas, ar duomenys, kuriais remiantis buvo nustatytas augalų apsaugos produkto DLK, sudaro tokią informaciją apie aplinką ir todėl jie patenka į materialiąją minėtos direktyvos taikymo sritį.
- 23 Be to, konstatuodamas, jog Direktyvos 91/414 14 straipsnyje numatytas besąlyginis pramoninės ir komercinės informacijos konfidencialumas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, kokia šio straipsnio taikymo sritis atsižvelgiant į tai, kad jame nurodyta, jog jis taikomas „nepažeidžiant Direktyvos 2003/4 nuostatų“. Pagal pastarosios direktyvos 4 straipsnį informacija turi viršenybę konfidencialumo, susijusio su pramoninėmis paslaptimis, atžvilgiu, ar bent reikalaujama, kad nacionalinės valdžios institucijos palygintų egzistuojančius interesus.
- 24 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar šie interesai gali būti taip lyginami bendrai ir vieną kartą teisės aktų leidėjo ar kompetingos valdžios institucijos priimtose nuostatose, ar jie turi būti lyginami kiekvienu atveju.
- 25 Tokiomis aplinkybėmis *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar „informacijos apie aplinką“ sąvoka Direktyvos 2003/4 <...> 2 straipsnyje turi būti aiškinama taip, kad į ją patenka ir informacija, kuri pateikiama nacionalinėje augalų apsaugos produkto licencijavimo (arba licencijos išplėtimo) procedūroje,

siekiant nustatyti didžiausią leistiną pesticido, jo sudedamosios dalies arba jo irimo medžiagos kiekį maisto produktuose ir gėrimuose?

2. Jeigu būtų teigiamai atsakyta į pirmąjį klausimą, koks yra Direktyvos 91/414 <...> 14 straipsnio ir Direktyvos 2003/4 santykis informacijos pirmojo klausimo prasme požiūriu, visų pirma – ar Direktyvos 91/414 14 straipsnis turi būti taikomas tik tuomet, jeigu tai nedaro neigiamos įtakos įpareigojimams pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalį <...>?

3. Jeigu iš atsakymo į pirmąjį ir antrąjį klausimus paaiškėtų, kad šiuo atveju atsakovė privalo taikyti Direktyvos 2003/4 4 straipsnį, ar tuomet 4 straipsnis reiškia, kad šioje nuostatoje reikalaujamas visuomenės intereso informacijos atskleidimu palyginimas su atsisakymo ją pateikti interesu turi būti atliktas teisės taikymo lygmeniu, ar vis dėlto tai gali būti padaryta ir nacionalinės įstatymų leidybos lygmeniu?“

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

- ²⁶ 2010 m. spalio 7 d. laišku *Bayer* ir *Nederlandse Stichting voor Fytopharmacie* paprašė atnaujinti žodinę proceso dalį iš esmės teigdamos, kad klausimas, ar pagrindinėje byloje aptariama informacija susijusi su emisijomis, kaip jos suprantamos pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalį, turėjo būti aptartas remiantis rungimosi pagrindais. Suinteresuotųjų šalių nuomone, šią „emisijų“ sąvoką savo išvadoje išanalizavo generalinė advokatė, nors, pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo atžvilgiu neuždavė jokio klausimo ir, antra, kai kurios šalys dėl šios

sąvokos nepateikė jokių argumentų, o savo pastabose ją analizavusios šalys pateikė visiškai kitokį jos aiškinimą nei pateiktas minėtoje išvadoje.

- 27 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas gali savo nuožiūra, generalinio advokato siūlymu arba šalių prašymu priimti nutartį atnaujinti žodinę proceso dalį pagal savo Procedūros reglamento 61 straipsnį, jeigu mano, kad nepakanka informacijos arba kad byla turi būti nagrinėjama remiantis argumentu, dėl kurio šalys nepareiškė savo nuomonių (žr., be kita ko, 2009 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International*, C-42/07, Rink. p. I-7633, 31 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 28 Tačiau Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute ir procedūros reglamente šalims nenumatyta galimybė pateikti atsiliepimus į generalinio advokato išvadą (žr. minėto Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International* 32 punktą).
- 29 Šioje byloje, išklausęs generalinę advokatę, Teisingumo Teismas mano, kad jam pateikta visa informacija, būtina atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikto teismo užduotus klausimus, ir kad bylos nereikia nagrinėti atsižvelgiant į šiame teisme neaptartą argumentą.
- 30 Dėl šios priežasties prašymas atnaujinti žodinę proceso dalį atmetinas.

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 31 Pažymėtina, jog, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, pagrindinės bylos aplinkybes reikia vertinti atsižvelgiant į teisės aktus, kurie buvo taikomi ginčijamo sprendimo priėmimo dieną. Todėl jis prašo Teisingumo Teismo išaiškinti tuo metu taikytiną Direktyvą 2003/4. Nyderlandų vyriausybė ir Komisija, savo ruožtu, teigia, kad aiškinti reikia Direktyvos 90/313, kuri atsižvelgiant į tai, jog Direktyva 2003/4 ji buvo panaikinta tik nuo 2005 m. vasario 14 d., galiojo tiek tuomet, kai prašoma atskleisti informacija buvo suteikta kompetentingai institucijai, tiek tuomet, kai šiai pirmą kartą buvo pateiktas prašymas atskleisti informaciją, nuostatas.
- 32 Šiuo klausimu reikia pasakyti, kad nauja teisės norma iš principo taikoma nuo akto, kuriame ji įtvirtinta, įsigaliojimo. Nors ji netaikoma galiojant ankstesniam įstatymui susiklosčiusioms ir galutinai įsitvirtinusioms teisinėms situacijoms, ji taikoma būsimoms jų pasekmėms ir naujoms teisinėms situacijoms (šiuo klausimu žr. 2010 m. liepos 6 d. Sprendimo *Monsanto Technology*, C-428/08, Rink. p. I-6765, 66 punktą). Laikantis teisės aktų negaliojimo atgaline data principo, kitaip yra tik tuo atveju, jei nauja teisės norma buvo priimta kartu su specialiomis nuostatomis, kuriomis nustatytos konkrečios jos taikymo laiko atžvilgiu sąlygos.
- 33 Šioje byloje reikia konstatuoti, kad Direktyvą 90/313 panaikinančioje Direktyvoje 2003/4 šiuo klausimu nėra jokios specialios nuostatos.

- 34 Be to, teisė susipažinti su informacija apie aplinką gali būti įgyvendinama tik nuo tos dienos, kai kompetentingos valdžios institucijos turi priimti sprendimą dėl joms pateikto prašymo. Iš tiesų, kaip savo išvados 28 punkte nurodė generalinė advokatė, tik tuo momentu šios valdžios institucijos, atsižvelgdamos į visas faktines ir teisines bylos aplinkybes, turi įvertinti, ar prašoma informacija turi būti suteikta.
- 35 Kadangi šioje byloje ginčijamas sprendimas buvo priimtas pasibaigus Direktyvai 2003/4 perkelti nustatytam terminui, pagrindinėje byloje nagrinėjamos faktinės aplinkybės bet kuriuo atveju turi būti vertinamos atsižvelgiant būtent į teisę susipažinti su informacija apie aplinką, kaip ji apibrėžta šioje direktyvoje, nes šioje direktyvoje nėra jokios tam prieštaraujančios nuostatos ir dėl informacijos, kurios atskleidimas pagal ją reglamentuojamas, pobūdžio jos 3 straipsnyje nedaroma jokio skirtumo pagal tai, ar kompetentingos valdžios institucijos turėjo informaciją iki 2005 m. vasario 14 d., ar po šios datos.
- 36 Todėl į pateiktus klausimus Teisingumo Teismas turi atsakyti atsižvelgdamas į Direktyvą 2003/4, kaip prašo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl pirmojo klausimo

- 37 Direktyvos 2003/4 2 straipsnyje išvardytos įvairios informacijos apie aplinką kategorijos, kurioms pagal Sąjungos teisę taikoma šioje direktyvoje nustatyta atskleidimo tvarka. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausimu iš

esmės siekiama išsiaiškinti, ar informacija, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, priklauso kuriai nors iš šių kategorijų.

- 38 Šiuo klausimu pasakytina, kad ginčijamu sprendimu buvo atsisakyta atskleisti likučių tyrimus ir praktinių bandymų protokolus, pateiktus vykstant procedūrai dėl produkto licencijos, kuriai taikoma Direktyva 91/414, išplėtimo. Kaip matyti iš šios direktyvos ketvirtos konstatuojamosios dalies, priimdamas šią direktyvą Sąjungos teisės aktų leidėjas visų pirma konstatavo, kad augalų apsaugos produktų poveikis gali nebūti visapusiškai naudingas augalų auginimui ir kad jų naudojimas gali kelti pavojų žmonėms, gyvūnams ir aplinkai, ypač pateikiant į rinką be oficialių bandymų ir įregistravimo, taip pat neteisingai naudojant.
- 39 Todėl nepaneigiama, kad ginčijamame sprendime nurodyta informacija dėl augalų apsaugos produkto likučio maisto produktuose buvo pateikta suteikiant licenciją, kurios tikslas – vengti rizikos ir pavojų žmonėms, gyvūnams ir aplinkai. Taigi, kaip matyti iš Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 1 dalies f punkto, ši informacija savaime gali būti susijusi su žmonių sveikatos ir saugumo būkle, įskaitant maisto grandinės užteršimą.
- 40 Vis dėlto pagal 2 straipsnio 1 dalies f punktą tokia informacija patenka į Direktyvos 2003/4 taikymo sritį, tik jeigu žmonių sveikatos ir saugumo būklę, įskaitant maisto grandinės užteršimą, su kuo ji susijusi, paveikia ar gali paveikti 2 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų aplinkos elementų būklė arba vienas iš to paties 2 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytų faktorių, viena iš priemonių ar veiklos per šiuos elementus.

41 Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 1 punkto a papunktyje nurodyti aplinkos elementai, kaip antai oras ir atmosfera, vanduo, dirva, žemė, kraštovaizdis ir gamtos telkiniai, įskaitant pelkes, pakrantės ir jūrų zonas, biologinė įvairovė ir jos komponentai, taip pat genetiškai modifikuoti organizmai ir šių elementų sąveika. Direktyvos 2 straipsnio 1 punkto b papunktyje įvardyti veiksniai, kaip antai medžiagos, atliekos, emisijos, išleidimai ir kiti išmetimai į aplinką, kurie turi arba gali turėti įtakos 2 straipsnio 1 punkto a papunktyje nurodytiems aplinkos elementams.

42 Šioje byloje pateikiant informaciją dėl augalų apsaugos produktų buvimo augaluose, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamos salotos, ar ant jų, sudarius galimybę patikrinti, koks nustatytas DLK lygis, siekiama sumažinti įtakos vienam iš biologinės įvairovės sudedamųjų elementų riziką ir šio likučio nutekėjimo visų pirma į dirvą ir požeminius vandenis riziką. Nors šioje informacijoje nėra tiesioginio šio likučio pasekmių žmonių sveikatai vertinimo, ji susijusi su aplinkos elementais, galinčiais daryti jai įtakos, jeigu šio likučio kiekis būtų per didelis, o būtent tai šia informacija siekiama patvirtinti.

43 Tokiomis aplinkybėmis į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/4 2 straipsnyje nurodyta „informacijos apie aplinką“ sąvoka turi būti aiškinama taip, kad į ją patenka informacija, kuri pateikiama nacionalinėje augalų apsaugos produkto licencijavimo arba licencijos išplėtimo procedūroje, siekiant nustatyti didžiausią pesticido, jo sudedamosios dalies arba jo irimo medžiagos kiekį maisto produktuose ir gėrimuose.

Dėl antrojo klausimo

- 44 Savo antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 91/414/EEB 14 straipsnio nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jos gali būti taikomos tik tuomet, jeigu tai nedaro neigiamos įtakos įpareigojimams pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalį.
- 45 Pirmiausia reikia nurodyti, kad Direktyvos 91/414 14 straipsnio antroje pastraipoje pateikiamas informacijos ir dokumentų, kurie negali būti tvarkomi konfidencialiai, sąrašas. Penktoje įtraukoje prie jų priskiriamos „bandymų, atliktų veikliųjų medžiagų ar augalų apsaugos produktų veiksmingumui nustatyti ir nekenksmingumo žmonėms, gyvūnams, augalams ir aplinkai [veiksmingumui ir nekenksmingumui žmonėms, augalams ir aplinkai nustatyti], rezultatų santraukos“. Todėl tokiu atveju, koks nagrinėjamas šioje byloje, prieš nustatydamas, kokios apimties konfidencialumo apsaugos prašė *Bayer* pagal Direktyvos 91/414 14 straipsnio pirmą pastraipą, kompetentingos nacionalinės institucijos turi patikrinti, ar atitinkama informacija ir dokumentai yra tarp išvardytųjų aptariamo 14 straipsnio antroje pastraipoje pateiktame sąrašė.
- 46 Norint atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą, reikia priminti, kad galimybės susipažinti su informacija apie aplinką sąlygos pirmiausia buvo įtvirtintos Direktyvoje 90/313, kuri nuo 2005 m. vasario 14 d. buvo panaikinta Direktyva 2003/4.
- 47 Direktyvos 91/414 14 straipsnyje įtvirtintas principas, kad prašymų dėl leidimų pateikti į rinką pareiškėjai gali prašyti, kad jų pateikta informacija, susijusi su pramoninėmis ir komercinėmis paslaptimis, būtų laikoma konfidencialia, tačiau „nepažeidžiant Direktyvos 90/313/EEB nuostatų“. Šios direktyvos 3 straipsnyje numatyta, kad

valstybės narės gali atsisakyti leisti susipažinti su informacija apie aplinką, jei ji susijusi su komercine ir pramonine paslaptimi.

- 48 Direktyva 90/313 buvo pakeista Direktyva 2003/4, kurios 4 straipsnyje numatyta švelnesnė komercinių ir pramoninių paslapčių apsauga nei Direktyvos 91/414 ir Direktyvos 90/313 nuostatose, nes pagal ją reikalaujama, kad sprendžiant, ar atskleisti informaciją apie aplinką, visuomenės interesas informacijos atskleidimu turi būti palygintas su atsisakymo ją pateikti interesu.
- 49 Tokiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad, kaip aiškiai numatyta Direktyvos 2003/4 11 straipsnio nuostatose, nuo 2005 m. vasario 14 d. Direktyvos 91/414 14 straipsnis turi būti suprantamas kaip darantis nuorodą nebe į Direktyvą 90/313, bet į Direktyvą 2003/4. Kadangi šiuo klausimu Direktyvoje 2003/4 nėra jokios priešingos nuostatos, reikia visiškai laikytis atitinkamos Direktyvos 91/414 14 straipsnyje daromos nuorodos į Direktyvą 2003/4.
- 50 Taigi minėtas 14 straipsnis turi būti suprantamas taip, kad nepažeisdamos Direktyvos 2003/4 nuostatų valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad prašymų leisti pateikti į rinką augalų apsaugos produktus pareiškėjų pateikti duomenys, kurie sudaro pramoninę ar komercinę paslaptį, išliktų konfidencialūs, jei to prašo pareiškėjai ir jei valstybė narė ar Komisija pritaria suinteresuotųjų asmenų pagrindimui.
- 51 Dėl šios priežasties tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos, gavusios prašymą laikyti pateiktus duomenis konfidencialiais, turi jį nagrinėti laikydamosi minėtame 14 straipsnyje nustatytų reikalavimų, tik jei šios valdžios institucijos, gavusios prašymą leisti

susipažinti su ta pačia informacija, nepažeis įpareigojimų, kurie nuo šiol joms tenka pagal Direktyvą 2003/4.

- 52 Minėti įpareigojimai išplaukia iš Direktyvos 2003/4 4 straipsnio nuostatų. Šiomis nuostatomis valstybėms narėms leidžiama numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką, išskyrus atvejį, jeigu ji susijusi su emisija į aplinką, gali būti atmestas, jei informacijos atskleidimas neigiamai paveiktų komercinės arba pramoninės informacijos konfidencialumą, kai toks konfidencialumas numatytas nacionalinės arba Sąjungos teisės aktais. Tačiau pagal jas reikalaujama toki nepatenkinimo pagrindą aiškinti griežtai, atsižvelgiant į visuomenės interesą informacijos atskleidimu, ir kiekvienu konkrečiu atveju lyginti visuomenės suinteresuotumą informacijos atskleidimu informaciją su atsisakymo ją pateikti interesu.
- 53 Šiomis aplinkybėmis kompetentingos valdžios institucijos, gavusios prašymą leisti susipažinti su prašymo leisti pateikti į rinką augalų apsaugos produktus pareiškėjo pateikta informacija apie aplinką, kurią saugoti kaip komercinę ar pramoninę paslaptį pagal Direktyvos 91/414 14 straipsnį pateiktas prašymas joms atrodo pagrįstas, vis dėlto turi patenkinti prašymą leisti susipažinti su šia informacija, jei ji susijusi su emisija į aplinką arba kitais atvejais, paaiškėjus, kad visuomenės suinteresuotumas atskleidimu yra viršesnis už atsisakymo atskleisti informaciją interesą.
- 54 Atsižvelgiant į nurodytus argumentus, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, jog su sąlyga, kad tokia situacija, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, nepriskirtina išvardytiems Direktyvos 91/414 14 straipsnio antroje pastraipoje, minėto 14 straipsnio pirmos pastraipos nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jos gali būti taikomos tik tuomet,

jeigu tai nedaro neigiamos įtakos įpareigojimams pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalį.

Dėl trečiojo klausimo

- 55 Savo trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/4 4 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jame reikalaujamas visuomenės intereso informacijos apie aplinką atskleidimu palyginimas su atsisakymo ją pateikti interesu turi būti atliktas kiekvienu konkrečiu kompetentingoms valdžios institucijoms pateiktu atveju, ar gali būti padarytas teisės aktų leidėjo priimtoje bendroje priemonėje.
- 56 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad iš Direktyvos 2003/4 4 straipsnio formuluotės matyti Sąjungos teisės aktų leidėjo noras nustatyti, jog egzistuojančių interesų palyginimas turi būti atliktas kiekvienu konkrečiu atveju.
- 57 Nei Direktyvos 91/414 14 straipsnio nuostatomis, nei jokia kita Direktyvos 2003/4 nuostata neleidžiama manyti, kad egzistuojančių interesų palyginimą, kurio reikalaujama pagal šios direktyvos 4 straipsnį, galima pakeisti kokia nors kita priemone nei šių interesų tyrimas kiekvienu konkrečiu atveju.
- 58 Vis dėlto ši aplinkybė nekliudo nacionalinės teisės aktų leidėjui bendro pobūdžio nuostatoje įtvirtinti kriterijų, leidžiančių palengvinti tokį lyginamąjį egzistuojančių interesų vertinimą, su sąlyga, kad kompetentingos valdžios institucijos, gavusios remiantis Direktyva 2003/4 pateiktą prašymą leisti susipažinti su informacija apie

aplinką, nebus atleistos nuo pareigos iš tikrųjų konkrečiai įvertinti kiekvieną jiems pateiktą situaciją.

- 59 Iš išdėstytų argumentų matyti, kad į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, jog Direktyvos 2003/4 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jame reikalaujamas visuomenės intereso informacijos apie aplinką atskleidimu palyginimas su atsisakymo ją pateikti interesu turi būti atliktas kiekvienu konkrečiu kompetentingoms institucijoms pateiktu atveju, nors nacionalinės teisės aktų leidėjas bendro pobūdžio nuostatoje gali įtvirtinti kriterijus, palengvinančius tokį lyginamąjį egzistuojančių interesų vertinimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 60 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/313/EEB 2 straipsnyje nurodyta „informacijos apie aplinką“ sąvoka turi būti aiškinama taip, kad į ją patenka informacija,**

kuri pateikiama nacionalinėje augalų apsaugos produkto licencijavimo arba licencijos išplėtimo procedūroje, siekiant nustatyti didžiausią pesticido, jo sudedamosios dalies arba jo irimo medžiagos kiekį maisto produktuose ir gėrimuose.

- 2. Su sąlyga, kad tokia situacija, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, nepriširtina prie išvardytųjų 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 91/414/EB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką 14 straipsnio antroje pastraipoje, minėto 14 straipsnio pirmos pastraipos nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jos gali būti taikomos tik tuomet, jeigu tai nedaro neigiamos įtakos įpareigojimams pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalį.**

- 3. Direktyvos 2003/4 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jame reikalaujamas visuomenės intereso informacijos apie aplinką atskleidimu palyginimas su atsisakymo ją pateikti interesu turi būti atliktas kiekvienu konkrečiu kompetentingoms valdžios institucijoms pateiktu atveju, nors nacionalinės teisės aktų leidėjas bendro pobūdžio nuostatoje gali įtvirtinti kriterijus, palengvinančius tokį lyginamąjį egzistuojančių interesų vertinimą.**

Parašai.